

IZVJEŠĆE

O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI

DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

ZA 2017. GODINU

Broj: 01/02/03-08-16-1-695/18

Sarajevo, srpanj 2018. godine

KAZALO

I. MIŠLJENJE REVIZORA	3
MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA	3
MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI	4
II. KRITERIJI	6
III. IZVJEŠĆE O REVIZIJI	7
1. UVOD	7
2. REALIZACIJA PREPORUKA	7
2.1 Realizirane preporuke	7
2.2 Preporuke čija je realizacija u tijeku	7
2.3 Nerealizirane preporuke	7
3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	8
3.1 Ustrojstvo i rukovođenje	8
3.2 Finacijsko upravljanje i kontrola	8
3.3 Unutarnja revizija	9
4. PRORAČUN	9
5. FINACIJSKO IZVJEŠĆE	10
5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna	10
5.1.1 Bruto plaće i naknade plaća	10
5.1.2 Unajmljivanje imovine i opreme	11
5.1.3 Troškovi uporabe službenih vozila	11
5.1.4 Ugovori o djelu	11
5.1.5 Kapitalni izdaci	12
5.2 Pregled prihoda i primitaka	12
5.3 Bilanca stanja	14
5.4 Pregled dinamike upošljavanja	14
6. JAVNE NABAVE	14
6.1 Nabava računalne opreme, softvera i licenci	15
7. OSTALO	16
7.1 BHATM strategija	16
8. KOMENTARI	17
PRIVICI	17

I. MIŠLJENJE REVIZORA

MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća **Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Direkcija)** za 2017. godinu koja obuhvaćaju: bilancu stanja, pregled prihoda, primitaka i financiranja, pregled rashoda i izdataka iz proračuna, posebne podatke o plaćama i broju uposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio.

Odgovornost rukovodstva za finansijska izvješća

Rukovodstvo **Direkcije** odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja, tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koja ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine¹ i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1000–1810). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo sukladno etičkim zahtjevima i reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo kako finansijska izvješća **Direkcije** ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvješćima. Izbor postupka temelji se na prosudbi revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvješćima uslijed prijevare ili greške. Pri procjeni rizika, revizor razmatra unutarnje kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u cilju odabira revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti unutarnjih kontrola. Revizija uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća. Revizor također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju unutarnje revizije i sustave unutarnjih kontrola.

Vjerujemo kako su pribavljeni revizijski dokazi dostatni i odgovarajući i kako osiguravaju temelj za naše mišljenje.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, finansijska izvješća **Direkcije** prikazuju fer i istinito, u svim materijalnim aspektima, stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2017. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja.

MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

U svezi s revizijom finansijskih izvješća **Direkcije** za 2017. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa značajnim zakonima i drugim propisima kojima se **Direkcija** rukovodi.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo **Direkcije** je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije sukladne propisima kojima su regulirane i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrhovito i zakonito korištenje sredstava odobrenih proračunom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Reviziju usklađenosti smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija BiH i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Pored navedene odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bismo pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje **Direkcije**, prema definiranim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Vjerujemo kako su pribavljeni revizijski dokazi dostatni i odgovarajući i kako osiguravaju temelj za naše mišljenje.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije **Direkcije** za 2017. godinu sukladne su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima kojima su regulirane.

Skretanje pozornosti

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pozornost na:

- kašnjenje s usvajanjem pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Direkcije, sukladno definiranim načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustrojstva organa uprave BiH (točka 3.1. Izvješća);
- još uvijek neriješeno pitanje trajnog smještaja Direkcije (točka 5.1.2. Izvješća). Direkcija i dalje izdvaja značajna finansijska sredstva za zakup poslovnih prostorija, iako su sredstva za nabavu zgrade za smještaj Direkcije osigurana u proračunu;
- slabosti i nedostatke u provedbi procedura javne nabave računalne opreme, softvera i licenci (točka 6.1. Izvješća).

Sarajevo, 02.07.2018. godine

GLAVNI REVIZOR

Dragan Vrankić, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

II. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine provodi reviziju finansijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, sukladni odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za ocjenu objektivnosti i istinitosti finansijskih izvješća i ocjenu usklađenosti sa zakonima i drugim propisima korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2017. godinu
- Zakon o financiranju institucija BiH
- Zakon o javnim nabavama i podzakonski akti
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH
- Pravilnik o finansijskom izvješćivanju institucija BiH.

III. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. UVOD

Direkcija je upravna organizacija u sastavu Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Direkcija obavlja dužnosti definirane Zakon o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine¹ kojim se uređuju uvjeti za siguran zračni promet u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine. Nadležna je i odgovorna za obavljanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta. Direkcija certificira pružatelja usluga i provodi nadzor nad pružanjem usluga u zračnoj plovidbi, izdaje dozvole, odobrenja, potvrde i certifikate za zrakoplove, zrakoplovno osoblje, škole i školske centre za obuku zrakoplovnog osoblja te aerodrome i letjelišta.

Sjedište Direkcije je u Banjoj Luci, a regionalni uredi su uspostavljeni u Sarajevu i Mostaru.

2. REALIZACIJA PREPORUKA

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je financijsku reviziju Direkcije za 2016. godinu o čemu je sačinjeno Izvješće o reviziji te izrazio pozitivno mišljenje na financijska izvješća Direkcije i usklađenost poslovanja, uz skretanje pozornosti vezano za pitanje trajnog smještaja Direkcije te slabosti sustava unutarnjih kontrola vezano za javne nabave.

Direkciji su predložene preporuke kojima se sugerira poduzimanje određenih aktivnosti na unapređenju poslovanja i otklanjanju nepravilnosti u daljnjem poslovanju. Direkcija je dostavila odgovor Uredu za reviziju sukladno članku 16. stavak 3. Zakona o reviziji institucija BiH.

Osvrtom na preporuke revizije dane u Izvješću o reviziji za 2016. godinu te uvidom u poduzete aktivnosti, utvrdili smo sljedeće:

2.1 Realizirane preporuke

- Izbor dobavljača obavljan je sukladno Zakonu o javnim nabavama. Direkcija je Planom javnih nabava za 2017. godinu predvidjela i pokrenula proceduru nabave usluga interneta.

2.2 Preporuke čija je realizacija u tijeku

- Direkcija kao nositelj realizacije BHATM strategije je poduzimala, odnosno nastavila s aktivnostima na realizaciji strategije, ali još uvijek nije došlo do zatvaranja BHATM strategije.

2.3 Nerealizirane preporuke

- Još uvijek nije riješeno pitanje trajnog smještaja Direkcije, iako su sredstva za ove namjene osigurana. Naime, Vijeće ministara BiH nije razmatralo Prijedlog odluke o načinu nabave i visini sredstava za kupovinu poslovnog prostora koji je dostavila Direkcija;
- Direkcija još uvijek nije uskladila Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu s definiranim načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustrojstva organa uprave BiH.

3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Direkcija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

3.1 Ustrojstvo i rukovođenje

Radom Direkcije rukovodi glavni ravnatelj i dva zamjenika glavnog ravnatelja koji rukovode sektorima, a koji su državni službenici imenovani 29.09.2006. godine, bez ograničenja u trajanju mandata. Glavni ravnatelj je odgovoran ministru komunikacija i prometa BiH, dok su zamjenici odgovorni glavnom ravnatelju.

Unutarnje ustrojstvo Direkcije utvrđuje se kao posebna cjelina u okviru Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Prema trenutno važećoj sistematizaciji radnih mjesta, u Direkciji je utvrđeno ukupno 79 radnih mjesta, od čega 61 radno mjesto u sjedištu Direkcije u Banjoj Luci, 13 radnih mjesta u regionalnom uredu u Sarajevu i pet radnih mjesta u regionalnom uredu u Mostaru. Zaključno s 31.12. 2017. godine u Direkciji su bile uposlene 54 osobe. Za određeni broj uposlenih, čije je radno mjesto u Banjoj Luci, rješenjem glavnog ravnatelja odobreno je da dio radnog vremena obavljaju u Regionalnom uredu u Sarajevu, odnosno Mostaru. S obzirom na to kako navedena rješenja datiraju iz 2013. godine, odnosno 2014. godine, a da je u međuvremenu došlo do promjena okolnosti u poslovanju Direkcije, smatramo za shodno preispitati ovakvu praksu.

Direkcija još uvijek nije dovršila proceduru usklađivanja Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu s Odlukom o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH. Naime, procedura usklađivanja navedenih akata s Ministarstvom pravde BiH je završena i sačinjen je Prijedlog pravilnika. S obzirom na to kako je Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu Direkcije sastavni dio Pravilnika o unutarnjem ustroju Ministarstva, Direkcija je trebala spomenuti Prijedlog proslijediti nadležnom Ministarstvu. Međutim, Direkcija to još uvijek nije učinila. Ovakvo postupanje u Direkciji obrazlažu činjenicom kako se u 2017. godini intenzivno radilo na izradi novog Zakona o zrakoplovstvu koji ima utjecaj na sam Pravilnik te kako je potrebno dodatno koordinirati aktivnosti s Ministarstvom.

Preporuka

Potrebno je da Direkcija što prije dovrši aktivnosti u svezi s usklađivanjem vlastitog unutarnjeg ustrojstva s definiranim načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustrojstva organa uprave BiH te dostavi Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu resornom ministarstvu.

3.2 Financijsko upravljanje i kontrola

Direkcija je sačinila i dostavila Godišnje izvješće o financijskom upravljanju i kontroli za

2017. godinu Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora BiH, na način i u rokovima propisanim podzakonskim aktima Zakona o financiranju institucija BiH. U prethodnom razdoblju su opisani poslovni procesi i izrađena mapa poslovnih procesa, kreiran je registar rizika, kao i Akcijski plan za upravljanje rizicima u Direkciji. Direkciji preostaje obveza ažuriranja Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu, a vezano za definiranje opisa poslova rukovoditelja Direkcije na svim razinama na način da se utvrde njihove obveze za uspostavu i razvoj sustava financijskog upravljanja i kontrole i upravljanja rizicima iz njihove nadležnosti.

3.3 Unutarnja revizija

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, unutarnju reviziju u Direkciji bi trebalo obavljati Ministarstvo komunikacija i prometa BiH. Konstatirano je kako u 2017. godini Ministarstvo nije obavljalo unutarnju reviziju u Direkciji. Koncem godine potpisana je Povelja unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije između Ministarstva i Direkcije.

4. PRORAČUN

Direkcija je Ministarstvu financija i trezora BiH dostavila zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2017. godinu u ukupnom iznosu od 4.847.000 KM te je planirala ostvariti prihode u iznosu od 2.183.000 KM. Rashodi su projicirani na bazi od 57 uposlenih. Zakonom o zrakoplovstvu BiH je predviđeno da će se Direkcija financirati iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine, prihoda od naplate naknada definiranih Zakonom te drugim izvorima sukladno Zakonu.

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu¹, Direkciji su odobrena sredstva u iznosu od **4.817.000 KM**, odnosno 402.000 KM više u odnosu na prethodnu godinu. Sredstva su odobrena prema sljedećim izvorima: sredstva iz proračuna (2.644.000 KM), vlastiti namjenski prihodi – sredstva od preleta (1.623.000 KM), prihodi temeljem obavljanja poslova u području plovidbenosti zrakoplova, operacije zrakoplova, licenci letačkog osoblja, zrakoplovne sigurnosti, zrakoplovne navigacije i aerodroma (500.000 KM) te prihodi od prodaje motornih vozila (50.000 KM).

Zakonom o proračunu je također predviđeno financiranje nabave zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci i to iz sredstava ostvarenih od prihoda od naknada za prelete preko BiH kao i drugih prihoda koje Direkcija ostvaruje temeljem Zakona o zrakoplovstvu BiH. Sukladno spomenutom Zakonu, odluku o načinu nabave i visini sredstava za ovu namjenu je trebalo donijeti Vijeće ministara BiH, na prijedlog Direkcije. Međutim, predmetnu odluku Vijeće ministara BiH još uvijek nije donijelo. Napominjemo kako je Direkcija u 2017. godini za zakup poslovnog prostora izdvojila 720.631 KM.

U Tablici 1. prikazan je pregled odobrenog i izvršenog proračuna.

Tablica 1.
KM

Iznosi u

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun	Izvršenje proračuna	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
Tekući izdaci	4.185.000	0	4.185.000	3.879.029	93
Kapitalni izdaci	632.000	0	632.000	562.581	89
Tekući grantovi	0	0	0	0	
Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	
Novčane donacije	0	0	0	0	
Ukupno:	4.817.000	0	4.817.000	4.441.610	92

Direkcija je tijekom godine, na temelju Procedure o prestrukturiranju rashoda proračunskih korisnika za 2017. godinu i odluke Ministarstva financija i trezora BiH, prestrukturirala odobrene rashode u iznosu od 4.000 KM na način da je povećana pozicija bruto plaća i naknada plaća, a umanjena pozicija troškova prijevoza i goriva.

5. FINACIJSKO IZVJEŠĆE

Direkcija je temeljem Pravilnika o financijskom izvješćivanju institucija BiH, sačinila Godišnje financijsko izvješće za 2017. godinu i dostavila nadležnim institucijama u utvrđenim rokovima.

5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna

Ukupno izvršenje proračuna Direkcije s 31.12.2017. godine iznosilo je 4.441.610 KM. Izvršenje proračuna u odnosu na raspoloživa sredstava iznosi 92%.

Financijski značajni rashodi iz tekućeg proračuna odnose se na: bruto plaće i naknade plaća (1.706.380 KM), troškove zakupa (769.308 KM) i ugovorene i druge usluge (542.559 KM).

Pregled rashoda i izdataka iz proračuna prikazan je u Tablici I. u prilogu Izvješća.

5.1.1 Bruto plaće i naknade plaća

Bruto plaće i naknade iz plaća na 31.12.2017. godine iskazane su u iznosu od 1.706.380 KM, od čega neto plaće i naknade iznose 1.006.050 KM, a porezi i doprinosi 700.330 KM. Od ovog iznosa, 189.014 KM se odnosi na dodatak na plaću za 25 uposlenih koji obavljaju poslove vezano za upravljanje i kontrolu zračnog prometa sukladno Odluci o utvrđivanju dodatka na plaću uposlenih u Direkciji i Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama BiH. Dodatak na plaću se isplaćuje iz sredstava preleta.

Direkcija je na 31.12.2017. imala ukupno 54 uposlena, dok je Zakonom o proračunu BiH

odobreno 57 uposlenih. Obračun plaća i naknada iz plaća vrši se sukladno Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama BiH.

5.1.2 Unajmljivanje imovine i opreme

Izdaci za unajmljivanje imovine i opreme u 2017. godini iznose 769.308 KM, a odnose se na unajmljivanje poslovnog prostora (720.631 KM), unajmljivanje vodova (46.753 KM) i parking prostora (1.924 KM).

Mjesečni zakup poslovnog prostora neto površine 1.901 m² za smještaj sjedišta Direkcije u Banjoj Luci iznosi 60.053 KM, a isti podrazumijeva i korištenje 25 parking mjesta. Vijeće ministara BiH je 2009. godine donijelo zaključak kojim se Ministarstvo financija i trezora BiH zadužuje da osigura potrebna financijska sredstva i u suradnji s Direkcijom provede proceduru nabave poslovnog prostora, na trajnom osnovu, putem kupovine za potrebe smještaja Direkcije. Zakonom o proračunu institucija BiH za 2017. godinu ponovno je definirano kako će se nabava zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci financirati iz sredstava ostvarenih od prihoda od naknada za prelete preko Bosne i Hercegovine, a da će Odluku o visini sredstava za ove namjene donijeti Vijeće ministara BiH na prijedlog Direkcije. Direkcija je putem resornog ministarstva još u 2016. godini dostavila Prijedlog odluke o načinu nabave i visini sredstava za kupovinu poslovnog prostora Generalnom tajništvu Vijeća ministara BiH radi usvajanja. Direkcija je slala urgencije Ministarstvu komunikacija i prometa BiH (01.06.2017. godine), Generalnom tajništvu Vijeća ministara BiH (30.06.2017. godine) te Predsjedatelju Vijeća ministara BiH (20.09.2017. godine) da se Prijedlog odluke o načinu nabave i visini sredstava za kupovinu poslovnog prostora uvrsti u dnevni red sjednice Vijeća ministara BiH. Također, prezentirano nam je kako je i Ministarstvo komunikacija i prometa BiH po istom pitanju 27.09.2017. godine dostavilo urgenciju Vijeću ministara BiH.

Vijeće ministara BiH je 10.11.2017. godine usvojilo zaključak kojim su zadužena ministarstva i druge institucije Bosne i Hercegovine koje su planirale kupovinu objekata za smještaj da Vijeću dostave informaciju u kojoj će analitički biti prikazana opravdanost kupovine imajući u vidu ranije utvrđene standarde, odnosno broj kvadrata po uposlenom. Direkcija je sukladno navedenom zaključku sačinila analizu i istu dostavila 16.11.2017. godine.

Preporuka

S obzirom na to da se značajna sredstva godišnje izdvajaju za zakup poslovnih prostorija te činjenicu kako su sredstva za ovu namjenu osigurana u proračunu, potrebno je da nadležne institucije što prije riješe navedeno pitanje.

5.1.3 Troškovi uporabe službenih vozila

Direkciji su Pravilnikom o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH odobrena tri službena vozila te pravo na posjedovanje specijaliziranih službenih vozila. Na 31.12.2017. godine Direkcija je raspolagala s 13 vozila, od čega je 10 specijaliziranih namijenjenih za potrebe inspekcije i stručnog nadzora te obavljanje aktivnosti u slučajevima vanrednih događaja u civilnom zrakoplovstvu. Procedura pribavljanja suglasnosti Vijeća ministara BiH na Prijedlog pravilnika o specijaliziranim vozilima još uvijek nije završena, iako je Direkcija pribavila sva potrebna mišljenja te isti putem Ministarstva komunikacija i prometa BiH u srpnju 2016. dostavila Generalnom

tajništvu Vijeća ministara BiH radi usvajanja.

5.1.4 Ugovori o djelu

Ukupni izdaci na temelju neto isplata po ugovorima o djelu u 2017. godini iznose 97.506 KM. Direkcija je angažirala ukupno 19 osoba po ugovoru o djelu. Pet osoba je angažirano tijekom cijele godine za obavljanje tekućih poslova za kojima postoji potreba, a koji nisu sistematizirani postojećim unutarnjim ustrojem (čistačica, kafe kuharica i domar u sjedištu Direkcije u Banjoj Luci i regionalnim uredima u Sarajevu i Mostaru). Tri osobe su tijekom godine periodično angažirane za provedbu inspekcijskog stručnog nadzora na aerodromima u BiH. Sedam osoba je angažirano jednokratno za obavljanje konkretnih poslova za kojima je postojala potreba.

Međutim, preostale četiri osobe su angažirane kontinuirano tijekom tekuće, ali i prethodnih godina za obavljanje poslova koji su isti ili slični poslovima definiranim sistematizacijom radnih mjesta. Mišljenja smo kako je praksa angažiranja osoba putem ugovora o djelu netransparentna i neprihvatljiva za javni sektor te da bi iste trebalo vršiti samo u izuzetnim i opravdanim slučajevima koji se javljaju povremeno.

Preporuka

Potrebno je da Direkcija preispita opravdanost angažiranja vanjskih suradnika po ugovoru o djelu, posebice za obavljanje poslova iz domena rada sistematiziranih radnih mjesta.

5.1.5 Kapitalni izdaci

Zakonom o proračunu institucija BiH Direkciji su odobreni kapitalni izdaci za 2017. godinu u iznosu od 632.000 KM, od čega se 500.000 KM odnosi na nabavu opreme, a 132.000 KM na nabavu stalnih sredstava u obliku prava. Tijekom godine izvršena je promjena strukture rashoda unutar kapitalnih izdataka kojom je za iznos od 700 KM umanjena pozicija nabave opreme za prijenos podataka i glasa u korist pozicije ugrađene opreme.

Ukupna realizacija kapitalnih izdataka u 2017. godini iznosila je 562.581 KM. Izdaci se odnose na nabavu kompjutorske opreme u iznosu od 275.751 KM, četiri motorna vozila u iznosu od 100.000 KM, opreme za prijenos podataka i glasa u iznosu od 70.164 KM, stalnih sredstava u obliku prava u iznosu od 116.045 KM te ostale opreme u iznosu od 620 KM. Realizirani kapitalni izdaci su usuglašeni s odobrenom namjenskom strukturom kapitalnih izdataka.

5.2 Pregled prihoda i primitaka

Direkcija je u 2017. godini ostvarila prihode u ukupnom iznosu od 2.428.131 KM, što je za 11% više u odnosu na planirane prihode.

Prihodi od pružanja usluga rutne zračne navigacije: Direkcija ostvaruje prihode pružanjem usluga rutne zračne navigacije koje plaćaju korisnici usluga zračne navigacije u zračnom prostoru BiH. Naplatu prihoda od ovih naknada, u ime Bosne i Hercegovine, vrši EUROCONTROL (Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe).

Prihodi od preleta služe za pokrivanje dijela troškova koji nastaju u svezi s pružanjem usluga rutne zračne navigacije. Udio ovih troškova u ukupnim troškovima Direkcije se svake godine utvrđuje u Rutnoj bazi troškova BiH na temelju koje se određuje cijena

preleta po jedinici usluge. Jedinična cijena preleta za Bosnu i Hercegovinu za 2017. godinu iznosila je 43,30 EUR-a. Metodologija za obračun ukupne baze en-route troškova i jedinične cijene preleta definirana je odgovarajućim propisima EUROCONTROL-a. Ukupno je u 2017. godini po ovom osnovu naplaćeno 1.929.728 KM.

Prihodi od naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku u odlasku sa aerodroma u BiH i operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH: Zakonom je propisano kako će Direkcija ostvarivati prihode od naknada koje plaćaju putnici u odlasku s aerodroma u BiH i naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu. Procedura naplate ovih prihoda te visina naknade i njena namjena utvrđena je odlukom Vijeća ministara BiH¹. Ukupno je u 2017. godini po ovom osnovu naplaćeno 177.627 KM.

Međutim, u realizaciji spomenute odluke pojavila su se dva problema. Prvi problem se odnosi na nedostavljanje podataka o prevezenom broju putnika i utovarenom teretu od strane aerodroma u Bosni i Hercegovini, izuzev Međunarodnog aerodroma Sarajevo. Unatoč poduzetim aktivnostima Direkcije, aerodromi u Mostaru, Tuzli i Banjoj Luci nisu dostavili tražene podatke sukladno važećoj odluci Vijeća ministara BiH. Prema procjeni Direkcije, ovakvim postupanjem Direkcija nije bila u mogućnosti fakturirati, a u konačnici i naplatiti iznos od oko 200.000 KM.

Drugi problem se odnosi na fakturirana, a nenaplaćena potraživanja od aviokompanija. Naime, prema prezentiranim podacima, od ukupno fakturiranih 331.809 KM, na 31.12.2017. godine ostalo je nenaplaćeno 154.182 KM. Direkcija je poduzimala mjere u cilju naplate potraživanja na način da je slala opomene aviokompanijama. Rezultat toga je smanjenje iznosa ukupnog potraživanja koja su u vrijeme obavljanja revizije iznosila oko 80.000 KM.

Preporuka

Cijeneći mjere koje su poduzete u cilju naplate potraživanja, Direkcija treba uložiti dodatne napore te iskoristiti sva zakonita sredstva kako bi sva fakturirana potraživanja bila i naplaćena. Također, sugeriramo Direkciji da analizira trenutačnu situaciju te poduzme aktivnosti u cilju stvaranja preduvjeta za sveobuhvatno fakturiranje vlastitih prihoda.

Također, utvrđeno je kako ova potraživanja nisu evidentirana u financijskim izvješćima Direkcije već se za ista vodi samo pomoćna evidencija. U financijskim izvješćima su prikazani samo naplaćeni prihodi. Međutim, Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH je definirano kako su proračunski korisnici dužni u svom knjigovodstvu osigurati podatke o potraživanjima.

Preporuka

Potrebno je sve izdane fakture iskazati u glavnoj knjizi Direkcije, odnosno osigurati podatke u financijskim izvješćima o nastalim potraživanjima, sukladno Pravilniku o računovodstvu.

Prihodi od vlastite djelatnosti: Direkcija ostvaruje i prihode obavljanjem poslova u području plovidbenosti zrakoplova, operacije zrakoplova, licenci letačkog osoblja, zrakoplovne sigurnosti, zrakoplovne navigacije i aerodroma, sukladno članku 13. stavak (1) točka e) Zakona o zrakoplovstvu BiH. Odlukom o visini naknade za usluge iz

nadležnosti Direkcije¹ utvrđena je visina i namjena sredstava ostvarenih po ovom osnovu. Ukupno je u tekućoj godini po ovom osnovu ostvareno 268.829 KM prihoda. Osim prihoda ostvarenih u 2017. godini, Direkcija je na raspolaganju imala i akumulirana neutrošena sredstva prenesena iz 2016. godine u ukupnom iznosu od 548.986 KM.

5.3 Bilanca stanja

Ukupna aktiva Direkcije iskazana je u iznosu od 4.426.427 KM. Aktiva se sastoji od novčanih sredstava (12.873 KM), kratkoročnih potraživanja (13.197 KM) i neotpisane vrijednost stalnih sredstava (4.400.357 KM). Kratkoročna potraživanja najvećim dijelom čine potraživanja za refundaciju naknada za bolovanje (11.102 KM). Nabavna vrijednost stalnih sredstava iznosila je 7.289.947 KM.

Pasiva Direkcije iznosi 4.658.348 KM, a čine je kratkoročne tekuće obveze (55.483 KM), obveze prema djelatnicima (168.799 KM), interni finansijski odnosi (33.709 KM) te izvori sredstava (4.400.357 KM). Kratkoročne tekuće obveze se najvećim dijelom (35.864 KM) odnose na obveze prema dobavljačima. Obveze prema djelatnicima se odnose na obveze za bruto plaće i naknade plaća uposlenih za prosinac 2017. godine. Interni finansijski odnosi iskazani su temeljem obveza koje Direkcija ima prema Ministarstvu obrane BiH vezano za SAR misiju (Služba traganja i spašavanja).

U Tablici 2. prikazana je struktura sredstava i obveza Direkcije.

Tablica 2.
KM

Iznosi u

Opis	Saldo 31.12.2016	Saldo 31.12.2017	Indeks 3/2
1	2	3	4
Gotovina, kratkoročna potraživanja i zalihe	14.983	26.070	174
Stalna sredstva	4.968.397	4.400.357	89
Ukupno aktiva:	4.983.380	4.426.427	89
Kratkoročne obveze i razgraničenja	301.253	257.991	86
Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	0
Izvori sredstava	4.968.397	4.400.357	89
Ukupno pasiva:	5.269.650	4.658.348	88

Bilanca stanja prikazana je u Tablici II. u privitku Izvješća.

5.4 Pregled dinamike upošljavanja

Tijekom godine nije bilo prijema novih uposlenika. Tri državna službenika su unaprijeđena na poziciju s višim platnim koeficijentom nakon provedenog internog natječaja, dok su dva uposlenika odlukom ravnatelja pomjerena na drugo radno mjesto s višim, odnosno s nižim platnim koeficijentom. Radni odnos je prestao za dva uposlena koji su stekli uvjete za mirovinu.

6. JAVNE NABAVE

Direkcija je u ožujku donijela Plan nabava za 2017. godinu te je sukladno Zakonu o javnim nabavama isti objavila na internet stranici. Nabave su provodila povjerenstva imenovana za svaki postupak posebno. Na temelju dostavljenog pregleda realiziranih nabava, konstatirali smo kako je Direkcija realizirala nabave sukladno planu u ukupnoj vrijednosti od 1.042.067 KM, od čega se na nabave iz tekućih izdataka odnosi 480.107 KM, a kapitalne nabave 561.960 KM. Provedeno je pet otvorenih postupaka u vrijednosti od 799.960 KM, osam konkurentskih postupaka u vrijednosti 175.577 KM, četiri procedure iz aneksa II. Zakona o javnim nabavama u vrijednosti od 66.530 KM, dok su ostale procedure realizirane putem izravnog sporazuma. Postupcima revizije obuhvaćeni su financijski značajniji postupci javnih nabava koji se odnose na nabavu avionskih karata i smještaja u inozemstvu (238.000 KM), nabavu usluga stručnog usavršavanja (34.751 KM), nabavu računalne opreme (275.751 KM), nabavu softvera i licenci (116.045 KM), nabavu motornih vozila (100.000 KM) i nabavu opreme za prijenos podataka i glasa (70.164 KM).

Direkcija je sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu korištenja e-aukcije predvidjela provedbu e-aukcije za postupke javne nabave kod kojih se koristi najniža cijena kao kriterij za dodjelu ugovora u visini od 33% od ukupno planiranih nabava. Također, sukladno Zakonu o javnim nabavama i Naputku Vijeća ministara BiH o objavi osnovnih elemenata ugovora i izmjena ugovora, Direkcija je uspostavila praksu objave osnovnih elemenata ugovora i izmjena ugovora na svojoj internet stranici.

6.1 Nabava računalne opreme, softvera i licenci

Na temelju odluke o nabavi, pokrenut je otvoreni postupak nabave računalne opreme s ugradnjom procijenjene vrijednosti 241.026 KM bez PDV-a. Dvadeset devet ponuđača je preuzelo tendersku dokumentaciju, a do roka predviđenog za prijem ponuda dostavljene su tri ponude, od kojih je jedna ponuda ocijenjena kao kvalificirana. Jedna ponuda je zaprimljena nakon isteka roka za dostavljanje ponuda koja je u skladu članku 63. stavak (1) Zakona o javnim nabavama vraćena ponuđaču. Dvije ponude koje su odbačene nisu zadovoljavale elemente tehničke i profesionalne sposobnosti, a jedina zadovoljavajuća ponuda je bila najpovoljnija. Postupak javne nabave nije ponavljan i nije bilo žalbi ponuđača u postupku. Vrijednost zaključenog ugovora iznosi 235.685 KM bez PDV-a. Isporuka roba i usluga izvršena je pravovremeno od izabranog ponuđača sukladno uvjetima iz tenderske dokumentacije i ugovora.

Na temelju odluke o nabavi, pokrenut je otvoreni postupak nabave softvera i licenci s instalacijom i ugradnjom, procijenjene vrijednosti 112.820 KM bez PDV-a. Dvadeset sedam ponuđača je preuzelo tendersku dokumentaciju, a do roka predviđenog za prijem ponuda dostavljena je jedna ponuda, koja je ocijenjena kao kvalificirana. Postupak javne nabave nije ponavljan i nije bilo žalbi ponuđača u postupku. Vrijednost zaključenog ugovora iznosi 99.183 KM bez PDV-a. Isporuka roba i usluga izvršena je pravovremeno od izabranog ponuđača sukladno uvjetima iz tenderske dokumentacije i ugovora.

U provedbi procedura nabave računalne opreme s ugradnjom (275.751 KM) te nabave softvera i licenci s instalacijom (116.045 KM), Direkcija je u elementima tehničke i profesionalne sposobnosti zahtijevala da ponuđač posjeduje više vrsta međunarodno priznatih certifikata, te da upošljava ili ima na raspolaganju najmanje pet članova tehničkog osoblja za realizaciju ugovora i da tehničko osoblje posjeduje više (devet, odnosno pet) različitih stručnih certifikata. Tražen je značajan broj certifikata, od kojih je za većinu zahtijevano da ih posjeduju minimalno po dvije osobe. Ovakav način specificiranja tehničke i profesionalne sposobnosti je utjecao na konkurentnost ponuđača, što je moglo rezultirati neekonomičnom procedurom nabave.

Tehničke specifikacije nisu imale elemente pozivanja na robe određene robne marke radi favoriziranja ili eliminacije određenih ponuđača, a iznos procijenjenih sredstava je definiran na temelju konzultacija s vanjskim ekspertima iz ovog područja i iskustava iz ranijih projekata. Određeni dijelovi specifikacije su opisivali opremu (npr. laptope) vrlo naprednih karakteristika koji su prilično skupi. Procesom revizije predmetnih nabava nismo se mogli uvjeriti u postojanje odgovarajućeg pisanog obrazloženja u segmentu koji se odnosi na iznos procijenjenih sredstava za potrebe ovih nabava, kao ni u stvarnu potrebu za nabavom ovako naprednih uređaja.

Zahtjevi za uslugama kod nabave računalne opreme s ugradnjom i kod nabave softvera i licenci s instalacijom djelomično se preklapaju u segmentima koji se odnose na implementaciju sustava za kreiranje rezervnih kopija i konfiguracija sustava za virtualizaciju.

Kod ovakvog načina specificiranja postoji rizik da se dva puta plate iste usluge koje praktično treba jednom realizirati. U navedenim postupcima su dostavljene ponude koje podrazumijevaju da će se spomenute usluge raditi kroz obje procedure nabave što je moglo utjecati da konačni iznos za realizaciju bude veći.

Preporuka

Elemente tehničke i profesionalne sposobnosti treba specificirati na način koji omogućava veću konkurentnost ponuđača. Potrebno je sačinjavati pisane analize koje bi potkrijepile procijenjenu vrijednost projekata. Tehničke specifikacije treba prilagoditi stvarnim potrebama kako bi se na ekonomičniji način nabavljala potrebna oprema.

7. OSTALO

7.1 BHATM strategija

Strategija razvoja sustava za upravljanje zračnim prometom u BiH (u daljnjem tekstu: BHATM strategija) usvojena je od Vijeća ministara BiH koncem 2005. godine. Prvobitni rok za završetak BHATM Strategije je bio početak 2008. godine. Implementacija Strategije počela je 01. kolovoza 2006. godine, odobravanjem kreditnih sredstava Europske banke za obnovu i razvoj.

Usvajanjem Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine¹ i Zakona o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine² stvorene su pravne pretpostavke za razdvajanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta od funkcije pružanja usluga u zračnoj plovidbi u zračnom prostoru iznad teritorija BiH. Izgradnjom sustava za upravljanje zračnim prometom, između ostalog, stvorili bi se uvjeti za prestanak angažiranja agencija za pružanje usluga kontrole letenja iz susjednih država (Hrvatska i Srbija) i potpuno preuzimanje kontrole zračnog prometa, kao i izravno povećanje prihoda Bosne i Hercegovine temeljem pružanja usluga oblasne kontrole letenja.

Direkcija je 06.10.2017. godine uputila Ministarstvu komunikacija i prometa BiH VI. Informaciju o realizaciji Strategije upravljanja zračnim prometom u BiH, sa zahtjevom da se ista proslijedi Vijeću ministara BiH. U informaciji se, između ostalog, predlaže donošenje zaključka da su sve aktivnosti iz nadležnosti Projektnog odbora završene te da se pokrenu aktivnosti na zatvaranju BHATM strategije. Međutim, Ministarstvo je prema Vijeću ministara BiH uputilo sasvim drugi materijal koji ne sadrži zaključke koje je

predložila Direkcija.

Vijeće ministara BiH je na sjednici od 28.03.2018. godine razmotrilo i usvojilo Informaciju dostavljenu od Ministarstva, bez konkretnih zaključaka.

Preporuka

Imajući u vidu koristi koje će Bosna i Hercegovina imati implementacijom BHATM strategije te prvobitno utvrđene rokove za završetak strategije, potrebno je da institucije nadležne za provedbu iste, prvenstveno Ministarstvo komunikacija i prometa BiH i Vijeće ministara BiH, poduzmu konkretne korake koji će rezultirati konačnim zatvaranjem BHATM strategije.

8. KOMENTARI

Direkcija je u ostavljenom roku dostavila odgovor na Nacrt izvješća o reviziji za 2017. godinu u kojem nije izrazila primjedbe na iznesene nalaze i preporuke te je stoga ovo Izvješće konačno, bez korekcija u odnosu na Nacrt izvješća.

Voditelj tima za financijsku reviziju

Danijel Jozić, v.r.

Rukovoditelj Odjela za financijsku reviziju

Munevera Baftić, v.r.

Članovi tima za financijsku reviziju

Anisa Jusić, v.r.

Enes Alić, v.r.

Slaviša Vuković, v.r.

Rukovoditelj Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvalitete financijske revizije

Dragoljub Kovinčić, v.r.

Privici

Tablica I. – Pregled rashoda proračuna za 2017. godinu

Tablica II. – Bilanca stanja na 31.12.2017. godine

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda proračuna za 2017. godinu

Naziv institucije: Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tablica I.

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun (2+3)	Izvršenje proračuna	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	4,185,000	0	4,185,000	3,879,029	93
Bruto plaće i naknade	1,741,000	4,000	1,745,000	1,706,380	98
Naknade troškova uposlenih	273,000		273,000	260,852	96
Putni troškovi	380,000		380,000	341,542	90
Izdaci telefonskih i pošt. usluga	80,000		80,000	65,491	82
Izdaci za energiju i kom. usluge	49,000		49,000	44,644	91
Nabava materijala	32,000		32,000	17,542	55
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	70,000	-4,000	66,000	33,084	50
Unajmljivanje imovine i opreme	772,000		772,000	769,308	100
Izdaci za tekuće održavanje	145,000		145,000	92,407	64
Izdaci za osiguranje	13,000		13,000	5,220	40
Ugovorene i druge posebne usluge	630,000		630,000	542,559	86
2. Kapitalni izdaci	632,000	0	632,000	562,581	89
Nabava opreme	500,000		500,000	446,535	89
Nabava stalnih sredstava u obliku prava	132,000		132,000	116,045	88
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
			0		
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	
5. Novčane donacije	0	0	0	0	
Ukupno (1+2+3+4+5)	4,817,000	0	4,817,000	4,441,610	92

Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo 01.03.2018. godine.

v.d. glavnog ravnatelja:

Željko Travar

Bilanca stanja na 31.12.2017. godine

Naziv institucije: Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tablica II.

Opis	31.12.2016.	31.12.2017.	Indeks 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	14,983	26,070	174
Novčana sredstva	7,203	12,873	179
Kratkoročna potraživanja	7,780	13,197	170
Kratkoročni plasmani	0	0	
Interni finansijski odnosi	0	0	
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	0	0	
2. Stalna sredstva	4,968,397	4,400,357	89
Stalna sredstva	7,013,568	7,289,947	104
Ispravka vrijednosti	2,045,171	2,889,590	141
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	4,968,397	4,400,357	89
Dugoročni plasmani			
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	4,983,380	4,426,427	89

3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	301,253	257,991	86
Kratkoročne tekuće obveze	78,837	55,483	70
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obveze prema uposlenima	160,036	168,799	105
Interni finansijski odnosi	60,341	33,709	56
Kratkoročna razgraničenja	2,038	0	0
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	4,968,397	4,400,357	89
Izvori sredstava	4,968,397	4,400,357	89
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	5,269,650	4,658,348	88

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stavak 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koju radi Ministarstvo financija i trezora na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo 01.03.2018. godine.

v.d. glavnog ravnatelja:

Željko Travar

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba dobiti odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća suglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja, te da je odobrilo finansijska izvješća.

Rukovodstvo **Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Direkcija) dužno je osigurati da finansijska izvješća za 2017. godinu budu izrađena sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 25/15) i Pravilniku o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH (protokol Ministarstva financija i trezora BiH broj 01-08-02-1-1515-1/15 od 04.02.2015. godine). Rukovodstvo je također obavezno postupati sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2017. godinu (Službeni glasnik BiH broj 94/16) i pratećim naputcima, pojašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijska izvješća daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Direkcije.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav unutarnjih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća;
- da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu unutarnjih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 19.03.2018. godine

v.d. glavnog ravnatelja:

Željko Travar